

***Proměny vysokého školství –
kontext a perspektivy vzdělávací politiky***

Jiří Nantl

Telč, 13. ročník semináře HKVŠ

3.-4.5.2012

Systemové faktory

- Masifikace vysokého školství a její důsledky
- Diverzifikace
- Demografický vývoj
- Vývoj informačních a komunikačních technologií
- Finanční omezení

Masifikace vysokého školství

- V demokratické společnosti nevratný trend
- Množství aktérů ovlivňuje charakter systému
- Podoba systému se však v jednotlivých segmentech a institucích promítá různě (zdůrazňuje i Trow 1974)

Diverzifikace

- Mylně pokládána za cíl reformy vysokého školství
- Ve skutečnosti již nastala, neodpovídají tomu však neodpovídají klíčové prvky systému (akademický kariérní systém, akreditace, financování veřejných VŠ)
- Fragmentace akademických oborů a oslabování konsensu akademické obce – ohrožení legitimacy akreditačního systému

Demografický vývoj

- Podstatný není aktuální demografický pokles (je však nutné tyto trendy lépe předvídat a plánovat adaptaci kapacit)
- Jde o stárnutí populace a jeho návaznosti:
 - prodlužování mládí
 - snižující se četnost celoživotní kariéry v témže povolání
 - zvyšující se potřeba celoživotního učení a rekvalifikací

Vliv rozvoje ICT

- Nejen potřeba technologických dovedností v užším smyslu
- Nároky na nové typy kompetencí k transformaci informací na vědění a kritickému myšlení
- Nebezpečí principu Wikipedie: ***verifiability, not truth***

Finanční omezení

- Masifikace přivádí vysoké školství do zvýšené konkurence s jinými veřejně financovanými systémy obdobného rozsahu (Altbach 1999)
- Konkurence
 - externí: penzijní systém, zdravotnictví
 - interní: jednotlivé úrovně vzdělávání (předvídatelný je růst nároků např. předškolního vzdělávání, viz Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti 2011)
- Oslabuje se apriorní nárok vysokého školství na veřejné financování z titulu veřejného statku

Strategická témata

- Obnovení rovnováhy hlavních funkcí vysokoškolského vzdělávání (doporučení RE 2007/6)
- Rozhraničení a provázání počátečního a dalšího vzdělávání
- Vazby mezi středním vzděláváním a vysokoškolským vzděláváním (vč. otázky vyššího odborného vzdělávání)

Strategická témata

- Role veřejného vs. soukromého vysokého školství
- Přístup k veřejnému financování vysokého školství
- Spoluúčast studentů (sdílení nákladů v oblasti provozních nákladů škol není jediná možnost)
- Integrace kapacit ve veřejném vysokém školství a jeho struktura
- Model zajišťování kvality (akreditace/evaluace)

Příležitost k debatě

- **Strategie rozvoje vzdělávací soustavy do roku 2020** (záměr MŠMT)
- Především příležitost diskutovat v jednom celku o dlouhodobé koncepci vzdělávacího systému
- Poprvé včetně dalšího vzdělávání
- Interní práce na MŠMT do konce léta 2012, poté diskuse s odbornou a širší veřejností

Účel a kontext

- **Jednotící filosofie vzdělávací soustavy odpovídající potřebám společnosti (nejen ekonomiky)**
- **Stanovení očekávaného výkonu vzdělávací soustavy**
- Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti
- Příprava pro kohezní období 2014 + a rozpočtové výhledy
- Modernizace státu (racionalizace veřejné správy)

DĚKUJI ZA POZORNOST